

Naše Beseda

Slovo v čas a k oči.

Pro naše česko-slovenské vojny ve Francii piše Frank Balej.

V nedávném čísle "Denního Pokroku" přinesen byl zajímavý dopis jednoho z mnoha nadšených našich českých dobrovolníků, sdružených v česko-slovenské armádě pod českým praporem na půdě francouzské, kterýž téměř dýše pravým vlastenectvím a skutečnou touhou střítnouti se na bojišti s odvčným nepřitelem Čechů a všeho Slovanstva — nadutým Němcem — stojícím na štěstí právě nyní v odboji i naproti většině civilisovaného lidstva. List tento se zájmem a pochopením zajisté že každým byl čten, ať poslední jeho věta, mimoděk vyjadřuje ten samý stesk, jako od mnoha jiných našich junáků, že hlavně totiž schází jim tam tabák — ten milý jejich "tabáček"...

Něco podivného, hřejivého se vo mně huulo. Zamyslíl jsem se, a v duchu opětně prožíval jsem památné dny červnové v roce 1898, ztrávené s hlavním sborem pravidelné naší armády na tropické Kubě... Válka Španělsko-americká byla totiž v plném proudu, a byl to pátý náš armádní sbor, vykřevt tehdejší americké neveliké vojenské moce — kterýž po náhlém prohlášení oné naší války bez dlouhých přitahů spěchal ku pomoci krvácejícím a krutými Španělům již již zdolávaným povstaleckým Kubáncům, nadšeně pospíchal ku osvobození zotročené Kuby — této krásné a bohaté "Perly Antill."

A ne nadarmo jímavě volaly ty to vysílené a v očích už se nalézající čety a menší sbory osmahatých Kubánců vstříc bujarým plukům našim za rychlých pochodů jejich od hornatých břehů tohoto ostrova až na dostrěl k hlavní baště hrdivých Španělů, k městu Santiagu — "Cuba libre, Americano — Cuba libre!"

Ano, po léta přáli si a toužili po národní své svobodě — a dostalo se jim jí. Ale nestalo se tak bez bojů, bez prolévání krve a ztráty lidských životů, ani bez různých útrap, kteréž ale každé armádě jsou na válečném poli nutným již údělem... Stůžij že pouze, že my, co řadová armáda bohatého a se všim doma dobře zásobeného našeho Strýce Sama, na Kubě hlavně žili jsme o tvrdých vojenských sudharech a laciné slanině — ba záhy měli jsme i skutečný hlad, i tyto sporé zásoby došedše nám blíže Santiaga úplně Pamatuji, že pro tři dny, jedinou naši mináží byl doušek všelijaké a teplé vody a ráno i večer jen nová "dírká" do vojenského o-pasku, a jenž těsněji a těsněji stahoval se — aby to uvnitř tak ha-nebně nekručelo. A přec neobja-ně stáli jsme takřka před samým nepřitelem. Ale jinou pohromou jsme též i bez tabáku. Veškeré "pokouření" každému už došlo, a jeden tážavě i smutně hleděl při tom jen na druhého. Zde "kuřá-kům" "dírká" v pásku již nepo-mohla, zde zvláštní neukojená ta touha zůstala, a čím dále, tím ví-ce se jen stupňovala. Touhu tuto však správně pochopiti mtlže zase jen opravdový kuřák. Zkuste to po několik dní po sobě, jste-li ku-řák, a hned uvidíte, jak odepře-ní si tohoto požitku na počty i smysly vaše bude působiti. Mně samému se při nedostatku tabáku též trochu stýskalo, ale ještě ve-litoval jsem starších a ustálených již kuřáků, kteří zdáli se nad tím být jako bezdušní a celým světem takřka opuštěni. Mohl bych v tomto ohledu uvésti zde více pozoruhodných episod udávaných se mezi vojáky našim v tom neoče-kávaném nedostatku "kuřiva": ale stačí prozatím když řeknu, že jistý starší voják naší setniny, nabídnul první svoje polovici jí-dlo, obdrženu po ostrém třídením "přístu", jinému našemu vo-jáku, kterýž židbee tabáček ještě i v těchto dnech uschovával, za pouhé nacpání jeho malé lulký! Jenom člověk, kterýž zakusil kdy skutečný hlad, plně pochopí elou tu obět tohoto vojáka-kuřáka.

Ach — řekne snad možná — to to ani není vůbec možno, aby ar máda tak bohatého národa jako je americký, v kratší jen válečné kampani, vyřazena byla tak o-výmto útrapám a nedostatkům! Ale já pravím, že ano, a stalo se to tímto způsobem: — Americká ar-máda alespoň tímto potřebami (potraviny a tabákem) byla i na březích Kuby dostatečně záso-bena. Ale zde jednalo se hlavně o dopravu těchto za rychle postu-pující naší armádou hornatým a lesy i podrostem hustě zarostlým pobřežím ostrova k městu Santiagu, a kdež nepřátelská naše vojska brzo měla se střetnouti. I množství samo jen stěží a namaha-vě horstvem tímto po neschůdných stezkách v před postupovalo, na-tož pak teprve obtížná doprava střeliva a všech druhých zásob. Velitelé naši brzy uznali, že ar-mádních vozů nemožno bylo tu u-potřebiti a doprava jediné tedy děla se pomocí mezkových karavan, a každý z nich přes hřbet za-věšený měl dva anebo více pytlů buďto střeliva, potravin i jiných zásob. A že na dostatek různých nábojů v této době a na nebezpeč-ném nepřátelském území bylo třeba hlavně vždy pamatovati, tedy potraviny a hlavně ten "tabáček" zůstaly daleko za námi pozadu, a dodány byly nám až jen ne mnoho mil od hlavní síly nepřátelské a o několik dní později, nežli dříve bylo počítáno. A na tabák, jenž správně či nesprávně vždy pova-žován byl a je za "luxus", přiro-zeně došlo až naposled.

Měli jste ale vidět toho nového ducha hochů našich, když po po-travinách konečně došel nás i "tabáček" — a s jakým nadše-ným záplem v týdně vrhnu se pak na povel na nepřítel! Historie každému dosvědčuje, že silně opevněná tato bašta Španělů — město Santiago — po třídenní hlavní bitvě, neslavně padlo, a vojsko americké osvědčilo se na celé čáře být vítězným.

Nuže, tážete se snad, a co, me-dle, má delší tato předmluva o ny-ní svobodě Kubě a Španělích co činiti s českými našimi hochy ve Francii? Sečkejte, hned vám to povím. Tito chrabrí českí junáci, kteří dobrovolně a nadšeně stávi se v bojovný šik na památném světo-vém bojišti naproti úhlavnímu nepříteli lidstva — pruskému milita-rismu — a stojícími po boku hrdinným spojeneckým armádám, bojujícím za osvobození všech ná-rodů — tyto odhodlaní hoši naši — vlastenci mezi vlastenci — a jimž svoboda Čech i ostatních národů světa skutečně leží na srdci a pro posvátnou věc její i životy své chtějí položit — tyto zdatní voj-nové zaslouhují si alespoň ode mne, též vysloužilce, trochu hlubšího a zaslouženého uznání... Jim v po-hnutých těchto dobách světa a za lepších dopravních poměrů ve Francii není třeba těch samých nedostatků jako nám bylo zažíva-ti. V Americe je tabáku i jiných věcí hojnost — nuže, vzhopme se, pracujeme a sbíráme mezi sebou a zašleme jim něco z toho, co v dost hojné ještě míře zde máme.

Navrhuji tedy, aby tato sbírka, podniknutá ve prospěch naší česko-slovenské armády ve Francii, stala se všeobecnou, a by se v ní po dobu trvání světové války stále pokračovalo. Čeští a slovenští mužové a junáci této, přínášející v obět vzájemně naší velebné věci svobody a lidskosti vše co mají — drahocenné své životy — zas-luhují si toho. Šli, aby za nás Čechy, Američany i ostatní po-li-trické svobodě toužící lidstvo ve-dle druhých spojeneckých armád bojovali, a mnohý z nich, potrvá-li válka dále, se mezi nás třebas již nevrátí. Uvedomte si toho. Války, a obzvláště pak tato, nejsou žádným žertem. Za této vělné krev národů téce plným proudy a v o-běh padají ne tisíce, ale miliony životů. A velké procento z těch-to cenných lidských životů připá-dá i na naše národy slovanské. Jest to pak zcela i přirozené a v-uvážení všech okolností i důsledně a spravedlivě. Neboť smutné dě-jiny nás poučují, že ku příkladu vlastní náš český národ neztratil národní svoji neodvislost a svobo-du následkem snad nějaké bludné či neschopné řeči parlamentární, nýbrž hlavně jen osudnou poráž-kou česko-noravského vojska na Bílé Hoře. Nuže, a ani pak teď, když národové světa nalézají se ve smrtelném zápasu o politickou svobodu lidstva na krvavých bo-jistištích evropských, nelze očeká-vati, že nějaká duchaplná řeč toho a-neb onoho nadaného českého stát-níka nám svobodu Čech opět zpět

snad rázem vydobyde. Nikoliv, je-to v přítomné době hlavně zase jen ten český voják, hotov jsa za vlast a svobodu svou se na bojišti s nepřitelem na život a na smrt bi-ti, kterýž ji zpět s bojovnými dru-hých národů tentokrát snad vy-dobude.

Proto považují všechny ty naše české vojny a dobrovolníky, necht-jíž v kterékoli spojenecké anebo ve vlastní naší armádě k boji se-skupené, za vlastence mezi vlastenci, poněvadž títo nám i světu přinášejí v obět vše, co mají — své životy! Může někdo utíniti anebo nabídnout vlastní své více? — A mnohý z nich přijme od nás nějaký tento dáreček snad už napo-sled. Pospěšme si tedy, dříve než-li bude pozdě! Pozdější možnou chválu naši, že ten aneb onen český voják chrabře konal za vlast a svět svoji povinnost, pak potře-bovat nebude. Konejme v čas též něco, kdo už před nepřitelem se stá-vě též nemůžeme anebo nechceme — abychom se sami za sebe jed-nou stýdět nemuseli. Nesbíráme-tímto pro zdatné hochy naše žán-dné "milodary", nýbrž částečně konáme tím jen svou svoji po-vinnost. Uvádím toto jen, aby-ochom si lépe rozumeli. Kdo m-žež tedy dej, a kdo nejsi s námi, tedy jsi proti nám! Nepomáhej-te dobré věci české a svobodě ce-lého světa jen prázdnyými slovy a bezvýznamnými sympatiemi, ný-brž ozbrojenými pažemi anebo dá-ry a potřebnými penzi. Pojďte ven se svoji hřívnou, dokud boj a válka je vedena — po této pomoe-vaše byla by už málo platna. Čeští! kdo byt vlastencem buď jim teď! Vlastenectví své "po-válee" si mtlže dle už nechat, neb osud národů dle všeho právě nyní jest rozhodován.

Dávějme a pomáhejme tedy dle možnosti štědrě a upřímně. Úce-lem této všeobecné naší sbírky ne-budíž pak zasobiti hochy naše pouze tabákem. Necht vede nás i dále. Již teď víme, dle zpráv přímo od nich z Francie obdrže-ných, že schází jim též mydlo, tu a tam kartáče a břitvy a snad i jiné věci. — Na používání tabáku lektérskými rozšafnými lidmi sprá-vně či nesprávně bylo a je pouka-zováno jako na pradávny zlozvyk lidstva, a víme z vlastní zkušenos-ti, že nemírné kouření jest nám zdravotně i hmotně škodlivým. Vzdor tomu z nedostatku dosti sil-ně vůle miliony lidí choutkám těmto hovi, majíce za to, že i v dobách různého civního napjetí má pokouření na jisté osoby vliv utušující. U jiných je tomu ovšem právě naopak — ale měl-li by člo-věk tabáku užívati či nikoliv, ne-ní účelem tohoto pojednání. Hlav-ní věc pro nás přítomně je, že se tohoto hochům našim ve Francii nedostává, že mnoho jich po ob-vyklém si zakouření přímo touží, ale touha ta že často zůstává ne-splněna. Máme tedy z různých mravoučených příčin tvrdě oslyšeti jim i poslední tuto jejich k nám snad žádost a nezastati jim trochu toho "pokouření", když my zde v Americe máme ho stále hojnost a neodkladnými zásilkami přímo od-sud můžeme jim z nouze vypomo-cti? Tak neuznalými snad nebu-deme, abychom tak nečinili? — Co mne samého se v ohledu tom-to týče, rád viděl bych hochy naše zásobeny všim, a to tím nejlepším. Zasluhují si toho. Vedle ameri-ckého tabáku a více jiných potřeb rád viděl bych, aby dostalo se jim i různých časopisů a všemožných knih, zábavných a též i takových, které filosofickými hloubkami svými snaží se řešiti táje a pravé-ké záhady života a smrti člověka — tedy hlavně i bible samé. Neboť nikdo z nás určitě neví a věděti nikdy nemůže, co to u toho či o-noho právě je, čím duch a tělo vo-jínovo může být nejvíce posíleno a k velkým skutkům vzpruženo v okamžicích, kdy mužně čelí pa-mátným událostem a denně hledí ehladně smrti vstříc. Jen člověk-mělký a hlouběji nemyslíel myslí má za to, že obyčejný voják již jako by vždy připraven byl na to anebo k tomu zrovna "stvořen". ehladnokrevně jiné lidi denně za-bíjeti aneb sám být zabíjen, bez hlubších myšlenek a různého svě-domitého přemýšlení v nitru své-m, Jedí i nepřostřímému vojáku při-tom na mysli celý dosah a důleži-tost všeho toho, co se kolem něho právě odehrává, a umí o předví-ných úkolech života a smrti ve dnech takových mnohdy význam-ně rozjímati. Mění pouhým jen

vražedným strojem anebo sám bez-myslenněkoritou "potravou pro dě-la", jak za to dle všeho má sám německý "kaiser" a vůdčí jeho generálové. Vojín i na prahu sa-né smrti zůstává přeci vždy jen člověkem.

K závěru dlužno zde ještě uvé-sti, že původně zamýšleno sbírku tuto podniknouti ve prospěch ve-škerých našich vojínů českých, te-dy i v těch, v různých odborech naší americké armády a námořni-cetva právě sloužících; neb všem těmto junákům-vlastencům jsme stejné povděční a stejně si jich vážíme. Ale správně bylo zavčas poukázáno na skutečnost, že o ho-chy naše v armádě americké, tře-has i oné nyní ve Francii, dobře jest vládou naší postaráno, nejen co se pravidelné dopravy různých potřeb pro ni týče, tak jako i s o-hledem na slušné jejich měsíční služné naproti vojínům jiných ná-rodů. Taktéž i chvályhodné za-vedení nového systému vládního pojišťování našich amerických vo-jínů na život vyjímá možné pozů-statk jejich od obav, že by po pá-du toho či onoho vojína nějak pak zvláště strádali. Jinak má se to ovšem s československými našimi junáky sloužícími ve velké armá-dě francouzské při značně menším služném anebo z nadějí jejich na slušnější pensí pro jejich pozsta-lé od republiky té, a kteráž již ny-ní vykazuje se ohromným svým počtem padlých a raněných, a te-dy i vdov a sirotků.

Bylo by tedy dobře a šlechetno, aby národní fond tento pro česko-slovenské naše vojny ve Francii rychle a stále rostl a mohutněl, tak aby z přebytku jeho taktéž podpo-rovány mohly pak být i jejich vy-sy a sirotci a vázných ranění, a jichž v nedaleké budoucnosti ji-stě se dočkáme.

Vyhrejte válku přípravěním půdy k osetí a větší úrodou

Pracujte spojeným úsilím na půdě Spojených Států a Kanady — vsájemně farmaceuti co do sil lidských nezbytně k vyhrání bitvy na svobodu. Potravni kontrolloři Spojených Států a Kanady žádají větší produkci potravin. Stáží 100,000 bušlů pšenice může být posláno spojen-cům před letošní sklizní. Na zdaru snah Spojených Států a Kanady spo-čívá břemeno zásobení. Každý vzdělávatelný ekar musí přispěti; každý farmář schopný a ruka práce farmářské schopna musí v tomto díle vypomoci. Západní Kanada má obrovné množství k tomu účelu schopných akorů, ale nemá dosti sil a appel ke Spojeným Státům jest o muže k pracím setby. Produkce kanadské pšenice roku uplynulého byla 225,000,000 bu-šů; a pome od Kanady se šláz v roce 1918 400,000,000 bušů. Aby toho docílila, musí Kanada míti pomoc. Pádu má, ale hledá li-di. Vláda Spojených Států potřebuje každého muže, který účinně m-že pomoci v práci farmářské letošního roku. Chee, aby především byla pomoc pro pádu Spojených Států, ale chce také pomoci Kanadě. Kde-koliv najdeme člověka, kterého můžeme k této pomoci Kanadě posla-ti, když sami ho nemusíme míti, cheeme ho poslati do Kanady. Ze-ptejte se v naší zaměstnavatelské kanceláři a povíme vám, jak nejlépe můžete sloužiti spojeneckým zájmům. Mědy za dobrou práci \$50 a výše měsíčně, strava a byt. Ti, kteří takovému appelu odpoví, budou vřele vítáni a vedle do-brých mezd a jiných podmínek najdou i dobré domovy. Dostanou cestu pouze za 1 cent míli do vnitř Kanady po dráze a za tutěž sazbu poje-dou zpět. Pomoc pro západní Kanadu bude potřeba ne později jak 5. května. O podrobnosti co se cesty týče a míst, kam odejeti po zaměstnání, ptejte se v kanceláři pro zaměstnání, dept. práce. U. S. EMPLOYMENT SERVICE, DEPT. OF LABOR. OMAHA a LINCOLN, NEB.

- Frank B. Houza 50
Cyrill Hromek 1.00
C. J. Vlach 2.00
Anton Čapek 1.00
Bohumil Plos 50
Arnošt Švare 1.00
Štěpán Royka 1.00
F. Šnajberk 1.00
L. C. Buresh 1.00
James Novák 1.00
Anton Ressler 1.00
A. F. Novák 50
Frank Balej 5.00
Elba:
Jos. Závitka 1.00
Charles Kotík 1.00
Henry Ingerle 2.00
E. P. Maňásek 1.00
St. Paul:
Frank Polanský 1.00
Pí. Anna Ludvíková 1.00
Frank Kremláček 50
složil u p. Jos. Černého
Charles Tenopír 5.00
K. D. Bahenský 2.00
G. W. McLaughan 5.00
Perry Anthony 1.00
J. A. Haggard 1.00
Farwell:
Anton Novák 1.00
Jaroslav Hurt 1.00
John Zimba 1.00
John Juel 1.00
Jan Hofset 50
Chas. C. Dobrý 1.00
James W. Horký 1.00
Ed. Soskawski 5.00
E. E. Závitka 1.00
A. C. Wiehman 50
L. E. Mann 1.00
Chicago, Ill.:
Frank Beneš 50
Clarkson:
Albert Svoboda 1.00
Úhrnem \$105.00

ně — vždyť jednou jsme jen na světě a s sebou do věčnosti nic z pozemských svých statků nevez-meme. UPOZORNĚNÍ ČESKÉ VEREJNOSTI. Tímto vás uvědomuji, že jsem ustanoven Skinner Packing Co., jako prodávac její díleů. Kdo by-ste si tudíž přáli nějakého vy-světlení aneb dílec odkoupiti, ne-chte mně ihned vědět. Já vám vše mile rád vysvětlím. Písemné dotazy adresujte na: KAREL KUSÝ, 1402 — 14. a William St., Omaha. N-2 t-2

Adolf A. Tenopír, Český právník. Úřadovna: č. 1328, roh 14. a William ulice. OMAHA NEBRASKA. Telefon: Doug. 8397. —Veřejný notář—

Vkusné zařízení a bohaté zásobeny obchod doutníkářský vlastní Václav Dušátko, v č. 1262 již. 13. ul. Na skladě má velký výběr dýmek, jakož i veliké záso-by tabáku kuřavého, šůpnavého i žvýkačho. Doutníky jeho jsou k dostání všude v Omaze. — Adver-

Veškeré krmino pro drů-bež a dobytek, jako pšenici, oves, seno a pod., nejlepšího druhu, za mírné ceny. W. J. CINEK, 158-60 jižní 24. ulice, South Omaha. Tel. South 1397.—Advertisement 50-1f

TA VAŠE STARÁ SPORITEL-NÍ KNÍŽKA — Přišla v neu-žívání nebo bylo příliš mnoho vyzvedování? Šli jste v ohledu tom tak rychle zpět, jako jste se dostali ku předu? Co vám budoucnost předpovídá?

Učíte nyní nový začátek a setrvejte při něm.

The Conservative Savings & Loan Association 1614 Harney St., Omaha

"DENNÍ a NEDĚLNÍ POKROK" má na prodej doutní-kář p. Václav Dušátko, 13. a Wil-liam ulice. — Denní Pokrok 2. kolo.

Victory is a Question of Stamina Send - the Wheat Meat-Fats Sugar the fuel for Fighters UNITED STATES FOOD ADMINISTRATION